כָּךְ וְכָךְ, (כ) * מִקְרֵי שְׁכִיר יוֹם) (ר"ן סוף פרק אף על פי (כתובות כח. ד"ה ירושלמי)). (כא) **אוֹ יֹאמַר לוֹ, תֵּן לִי שְׂכַר עֲשָׂרָה יָמִים: ה** [ה] (כב) **אָסוּר לְהַשְׂכִּיר חַזָּנִים** (כב) **לְהִתְפַּלֵּל בְּשַׁבָּת,** (כג) **וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר. הַגָּהּ:** וְאִם שְׂכָרוֹ (ה) [ה] (כד) לִשְׁנָה אוֹ לְחֹדֶשׁ, לְכָלֵי עָלְמָא שָׁרֵי (דברי עצמו): **ו** (כה) **חֻפְצֵי שָׁמַיִם מֻתָּר לְדַבֵּר בָּהֶם, כְּגוֹן** (כו) **חֶשְׁבּוֹנוֹת שֶׁל מִצְוָה,** (כז) **וְלִפְסֹק** (ו) **צְדָקָה,** (כח) **וּלְפַקֵּחַ עַל** (ז) **עִסְקֵי רַבִּים,** (כט) **וּלְשַׁדֵּךְ הַתִּינוֹק**

מְרַדְּכִי סוֹף פֶּרֶק אַף עַל פִּי (כתובות סי' קפט) **בְּשֵׁם רַבֵּנוּ בְּרוּךְ** וְהָשׁוֹר בְּסִימָן תקפ"ה. **ס** שֵׁם מְרַדְּכִי בְּשֵׁם רַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל וְהֵבִית יוֹסֵף (סי' תקפה ד"ה ולא) מֵהָא דְּפָסְחִים (נ"ד) [נ'] (ע"ב) אֵין בּוֹ סִימָן בְּרָכָה הָא אִשְׁתָּא לֵיקָא.

ע שַׁבָּת ק"נ (ע"א) וּתְוּבוֹת ה' (ע"א).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

סִפְסָלִים כו', עַיֵּן שָׁם: **ה** [ה] **לְשָׁנָה.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וְעַיֵּן בְּהַר הַכַּרְמֶל סִימָן (ב') [ד'], חַזָּנִים הַמִּסְתַּבְּבִים בְּעֲיָרוֹת כו', וְטַעַם הַהֶתֵּר שֶׁכָּתַב שָׁם לֹא נִהֲירָא, וְעִקַּר הַטַּעַם שֶׁמְּכוּ עַל הַפִּתְיָרִין, וְהַחוֹשֵׁשׁ לְדִבְרֵי הָאוֹסְרִים לֹא יִקְצֹב בְּתְחִלָּה, וּמַה שֶּׁלּוֹקֵחַ אַחֵר כְּדֵי יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהוּא תָּמִיד (סק"ו): **ו** (ו) **צְדָקָה.** וְאָסוּר לִתֵּן דָּבָר בְּמַתָּנָה לַחֲבֵרוֹ בְּיוֹם טוֹב וּבְשַׁבָּת אֶלָּא אִם כֵּן לְצֹרֶךְ מִצְוָה, מְרַדְּכַי (ס"ט טו), וּפְשׁוּט דִּלְצֹרֶךְ שַׁבָּת שָׁרֵי, וְצֹרֶךְ עֵינוֹי מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לִתֵּן בְּמַתָּנָה כֵּלִים לְחַתֵּן הַהוֹרֵשׁ בְּשַׁבָּת, וּמַה שֶּׁקָּצַת מְחַיְּבִים לִתֵּן כָּךְ וְכָךְ מָעוֹת אָסוּר, דְּדַוְקָא לְגַבּוֹהַּ שָׁרֵי. וְאָסוּר לִתֵּן מַשְׂכּוֹן אִם לֹא לְצֹרֶךְ שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם: (ז) **עִסְקֵי רַבִּים.** וְלֹא הַתֵּר אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי וְשָׁבוּת אַחַר בְּשָׁכִיל עִסְקֵי רַבִּים, לְבַד הַפְּקוּחַ וְהִתְעַסְּקוּת בִּדְבָרִים בְּלֹא מְלָאכָה, דְּאָסוּר בִּצְרָכֵי יָחִיד

בְּאֵר הַיטֵב

לְיָמִים, מְגַן אַבְרָהָם (סק"ו), עַיֵּן שָׁם: **ה** (ה) **לְשָׁנָה.** פְּרוּשׁ שֶׁיִּתְפַּלֵּל גַּם בְּיוֹמוֹת הַחֹל, וּמְשֻׁלָּם לוֹ לְחֹדֶשׁ בִּכְלַל אַחַת, וְהוּא הַדִּין לְשָׁבוּעַ. וּבֵ"ח (ס"ג) כָּתַב שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַקֵּל, וְכֵן הֶעֱידוּ בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (שו"ת מהר"י ברונא סי' קיד) שֶׁהַשְׂכִּיר לְשַׁבָּת לְבַד. עַיֵּן שִׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ג) שֶׁהַהֶתֵּר לְמִילְדָת לְקַחַת שָׂכָר שַׁבָּת, וְעַיֵּן עוֹלַת תָּמִיד (סק"ו): **ו** (ו) **צְדָקָה.** וְאָסוּר לִתֵּן דָּבָר בְּמַתָּנָה לַחֲבֵרוֹ בְּיוֹם טוֹב וּבְשַׁבָּת אֶלָּא אִם כֵּן לְצֹרֶךְ מִצְוָה, מְרַדְּכַי (בְּיצה פ"ב סי' תרעג). וְכָתַב מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ט טו), וּפְשׁוּט דִּלְצֹרֶךְ שַׁבָּת שָׁרֵי, וְצֹרֶךְ עֵינוֹי מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לִתֵּן בְּמַתָּנָה כֵּלִים לְחַתֵּן הַהוֹרֵשׁ בְּשַׁבָּת, וּמַה שֶּׁקָּצַת מְחַיְּבִים לִתֵּן כָּךְ וְכָךְ מָעוֹת אָסוּר, דְּדַוְקָא לְגַבּוֹהַּ שָׁרֵי. וְאָסוּר לִתֵּן מַשְׂכּוֹן אִם לֹא לְצֹרֶךְ שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם: (ז) **עִסְקֵי רַבִּים.** וְלֹא הַתֵּר אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי וְשָׁבוּת אַחַר בְּשָׁכִיל עִסְקֵי רַבִּים, לְבַד הַפְּקוּחַ וְהִתְעַסְּקוּת בִּדְבָרִים בְּלֹא מְלָאכָה, דְּאָסוּר בִּצְרָכֵי יָחִיד

בֵּאוּר הַלָּכָה

לְסַלְקוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְעַל כֵּן שְׂכִיר יוֹם חוּא. וְעַל זֶה שַׁפִּיר פָּלִיג הָאלִיָּה רַבָּה, דִּלְמָה לָן לוֹמַר שֶׁיּוּכַל לְסַלְקוֹ בְּאֶמְצַע וְחָזַר מִמַּה שֶׁהִשְׂכִּירוֹ בְּתְחִלָּה לְחֹדֶשׁ, טוֹב יוֹתֵר לוֹמַר שֶׁלֹּא חָזַר כְּלָל וְרַק שֶׁהִתְחִיב עַצְמוֹ לְשַׁלֵּם לוֹ בְּסוֹף כָּל יוֹם לְהַפּוֹעֵל, וְכִשְׁאָר חַיִּיבִים שֶׁהָאָדָם יוֹכֵל לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ, וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ (ב"מ צד.) מַתָּנָה שׁוֹמֵר חִנָּם לְהִיוֹת כְּשׁוֹאֵל. **אֲבָל בְּאֶמֶת נִרְאֶה לִי פָּשׁוּט** [ב] **דְּבְאֹפֶן זֶה גַּם הָרַמ"א מוֹדֶה לְהָאלִיָּה רַבָּה.**

וְכֵנָה הָרַמ"א הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה, דְּכְמוֹ שֶׁהֶעֱתַקְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה:

* **מִקְרֵי שְׂכִיר יוֹם.** וְכֵן כָּתַב בְּכֶרֶךְ הַבַּיִת (כד"ה ד"ה השוכר) בְּשֵׁם שִׁבְּלֵי לֶקֶט (סי' קיג), וְכָתַב עָלָיו וְאֵין נִרְאֶה כֵּן מִדִּבְרֵי הַפּוֹסְקִים, וְאֶפְשָׁר דְּלֹא רָאָה דִּבְרֵי הָרַ"ן שֶׁכָּתַב הַטַּעַם שֶׁאִם יִסְלְקוֹ בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ אֵין צָרִיךְ לְשַׁלֵּם לוֹ בְּעַד הַשָּׁבוּעַ כֻּלּוֹ אֶלָּא בְּעַד הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ, וְלָכֵן מִקְרֵי שְׂכִיר יוֹם וְהֵרִי שָׂכַר שַׁבָּת, עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז). וּמִשְּׁמַע מִדְּבָרָיו דְּדִין זֶה שֶׁבִּשְׁבָלֵי לֶקֶט הוּא הִוא דִּבְרֵי הָרַ"ן, וּמַה שֶּׁהִשִּׂיג עָלָיו בֵּית יוֹסֵף (שם) מְשׁוּם דְּלֹא רָאָה דִּבְרֵי הָרַ"ן. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵין צָרִיךְ כְּלָל לוֹמַר כֵּן עַל מָרָן בֵּית יוֹסֵף, דְּבָאֶמֶת דִּין שֶׁבִּשְׁבָלֵי לֶקֶט דִּין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְשַׁלֵּם לוֹ בְּעַד כָּל הַשָּׁבוּעַ אֶלָּא בְּעַד הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ, עַל כֵּן מִקְרֵי שְׂכִיר יוֹם, וְאָסוּר לוֹ לְקַבֵּל שָׂכָר שַׁבָּת לְכַסּוֹף בְּסָעִיף קָטָן כ'. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז), דִּכְכָל הַמַּשְׂכִּיר חָדָר לַחֲבֵרוֹ לְחֹדֶשׁ וְהִתְנָה עִם הַשּׁוֹכֵר שֶׁיְּשַׁלֵּם לוֹ לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַיָּמִים, גַּם כֵּן אָסוּר לוֹ לְקַח שָׂכָר שַׁבָּת, וְהַטַּעַם כַּנַּ"ל. וְהוּא הַדִּין אוֹתָן הַמַּלְווִים בְּרִבִּית לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְשָׁנָה אוֹ לְחֹדֶשׁ, (י) צְרִיכִים לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהִתְנוֹת עִם הַלָּווֶה בְּסִתְמָא שֶׁיְּשַׁלֵּם לוֹ לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַיָּמִים שֶׁיַּחֲזִיק הַמָּעוֹת תַּחַת יָדוֹ, דְּהַלְשׁוֹן הַזֶּה מוֹרֶה שֶׁכָּל אֵימַת שֶׁיְּשַׁלֵּם לוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם יְשַׁלֵּם לוֹ בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ, יַחֲשֹׁב לוֹ הָרִבִּית לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַיָּמִים, וּלְפִי זֶה נֶחְשָׁב כָּל יוֹם וְיוֹם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְאִם כֵּן יִצְטָרֵךְ לְבַסּוֹף לִנְכוֹת לוֹ שְׂכַר כָּל הַשַּׁבָּתוֹת, אֶלָּא יַתְנֶה עִמּוֹ שֶׁאִם יְשַׁלֵּם לוֹ בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ יִפְרַע לוֹ הָרִבִּית מִכָּל הַשָּׁבוּעַ זֶה כֻּלּוֹ, אוֹ לֹא יִפְרַע לוֹ כְּלָל הָרִבִּית עֲבוּר שָׁבוּעַ זֶה הָאַחֲרוֹן: **(כ) מִקְרֵי שְׂכִיר יוֹם.** א)וּבְסֵפֶר שְׁבוּת יַעֲקֹב (ח"א סי' ו) חוֹלֵק, וּסְבִירָא לֵיהּ דְּמַהֲרַ"ן אֵין רְאָיָה לְדִין זֶה, דִּבְעִנְיָנוּ אַף שֶׁלְּפִי דְּבָרָיו יוּכַל לַחֲזֹר וּלְסַלְקוֹ בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ, מִכָּל מָקוֹם מִסְתָּמָא לֹא יַחֲזֹר בּוֹ בְּאֶמְצַע, וְהָוֵי שְׂכִיר חֹדֶשׁ, וּמִקְרֵי אַחַר כָּךְ הַשְׂכֵּר שֶׁבַּת בְּהַבְלָעָה וְשָׁרֵי. וְגַם בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) מְצַדֵּד דְּיֵשׁ סָפֵק בְּדִין זֶה, עַיֵּן שָׁם שֶׁנּוֹהֲגִים הַסּוֹחֲרִים לִשְׂכֹּר יְהוּדִי בְּעֶרֶב שַׁבָּת לִשְׁמֹר הֶעֲגָלוֹת מִן הַגֶּנֶבָה, הַדָּבָר קָשֶׁה אֵיךְ הַסּוֹחֵר עוֹבֵר עַל לִפְנֵי עִוֵּר, כֵּיוָן שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁמַּדְאִי יִקַּבֵּל שָׂכָר שַׁבָּת, וְלָכֵן רָאוּי שֶׁיִּתְּנֶה עִם הַשּׁוֹמֵר שֶׁיִּשְׁמֹר גַּם בְּיוֹם עֶרֶב שַׁבָּת וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת אֵינָהּ שָׁעוֹת, וְאָז הָוֵי כִּשְׂכַר שַׁבָּת בְּהַבְלָעָה וְשָׁרֵי [חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ס ס"ח)]: **ה** (כב) **לְהִתְפַּלֵּל בְּשַׁבָּת.** מִשּׁוּם שֶׁנּוֹטֵל שָׂכָר שַׁבָּת: **(כג) וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר.** סְבִירָא לֵיהּ דִּבְמָקוֹם מִצְוָה לֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן עַל שָׂכָר שַׁבָּת בָּזֶה, (י) וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה. וּבְכָלָל זֶה הוּא הַדִּין לִשְׂכֹּר תּוֹקֵעַ. וּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר (יט) לִשְׂכֹּר הַחַזָּן אוֹ הַתּוֹקֵעַ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב גּוּפָא, רַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת: **(כד) לְשָׁנָה וְכוּ'.** פְּרוּשׁ (כ) שֶׁיִּתְפַּלֵּל גַּם בְּיָמוֹת הַחֹל, וּמְשֻׁלָּם לוֹ לְחֹדֶשׁ אוֹ לְשָׁבוּעַ בְּבַת אַחַת. (כה) וְעַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁנּוֹהֲגִים לְהַקֵּל לִשְׂכֹּר לְשַׁבָּתוֹת לְחוּד, (כא) וְהַחוֹשֵׁשׁ לְדִבְרֵי הָאוֹסְרִין לֹא יִקְצֹב בַּתְּחִלָּה, וּמַה שֶּׁלּוֹקֵחַ אַחַר כָּךְ יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהוּא דֶּרֶךְ מַתָּנָה. (כג) וּמִילְדָת בְּנֵדֵי מֻתֶּרֶת לְקַח שָׂכָר שַׁבָּת: **ו** (כה) **חֻפְצֵי שָׁמַיִם** וְכוּ'. דִּכְתִיב 'אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ מֵעֲשׂוֹת חֶפְצְךָ וְגוֹ', וְדָרְשׁוּ חֶפְצֵךְ בְּמִצְוֹת אָסוּרִין חֶפְצֵי שָׁמַיִם מֻתָּרִין: **(כו) חֶשְׁבּוֹנוֹת.** וּמֻתָּר לַחְשֹׁב מַה שֶּׁצָּרִיךְ לִסְעוּדַת מִצְוָה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י)]: **(כז) וְלִפְסֹק צְדָקָה.** לַעֲנִיִּים אוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. וּלְנַדֵּב אֵיזֶה חֵפֶץ עַל בֵּית הַכְּנֶסֶת, גַּם כֵּן נוֹהֲגִין הָעוֹלָם לְהָקֵל. וְאַף עַל גַּב דְּאָמְרִינַן אֵין מַעֲרִיכִין [וְהֵינוּ לוֹמַר עֶרֶךְ פְּלוֹנִי עָלַי] וְאֵין מַקְדִּישִׁין בְּשַׁבָּת, וּכְדַאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן של"ט (ס"ד), (כד) הֵינוּ דַּוְקָא הֶקְדֵּשׁ מְזֻבָּחַ אוֹ לְבֶדֶק הַבַּיִת, אֲבָל הֶקְדֵּשׁוֹת דִּידָן מֻתָּר, דְּאֵין שָׁם הֶקְדֵּשׁ עֲלֵיהֶן אֶלָּא חֵלִין הֵן. (כה) וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה נָכוֹן לְזָהֵר כְּשֶׁמַּקְדִּישׁ אֵיזֶה חֵפֶץ יָדוּעַ בְּשַׁבָּת, כְּגוֹן סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ עֲטָרָה לְסֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁיְּקַדְּשֵׁנוּ בְּפִיו מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֲפִלּוּ בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ, וְאָז אֲפִלּוּ מְבִיאוֹ בְּשַׁבָּת לְבֵית הַכְּנֶסֶת, אֵינוֹ אֶלָּא מְפָרְסֵם הֶקְדֵּשׁ שֶׁהֶקְדֵּישׁ מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וְלִפְסֹק מָעוֹת לְצֹרֶךְ וְלֹא חֵפֶץ יָדוּעַ, (כו) מֻתָּר אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת לִכְלֵי עָלְמָא, דְּהַטַּעַם דְּאָסוּר לְהַקְדִּישׁ הוּא מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּמֹכֵר, שֶׁמּוֹצִיא הַחֵפֶץ מֵרְשׁוּתוֹ לִרְשׁוּת אַחֵר, וְזֶה אֵין שַׁיָּךְ בְּמָעוֹת. (כז) וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁאֵינוֹ מְיַחֵד הַחֵפֶץ בְּשַׁבָּת, רַק שֶׁאוֹמֵר סְתָם אֲנִי מְנַדֵּר סֵפֶר תּוֹרָה, אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ מֵאֵת סְתָם לִכְלֵי עָלְמָא, דְּהָא עֲדַיִן לֹא יָצְאָה מִרְשׁוּתוֹ, שֶׁלֹּא יַחֲד דַּוְקָא לְזוֹ: **(כח) וּלְפַקֵּחַ עַל עִסְקֵי רַבִּים.** לְעֵין וְלַחְקֹר, דְּצָרְכֵי רַבִּים הָוֵי כְּצָרְכֵי מִצְוָה. וּמֻתָּר (כט) אֲפִלּוּ לֵילֵךְ לְבָתֵּי טַרְטָיאוֹת שֶׁמִּתְכַּנְּסִין שָׁם הָאֻמָּנִים יְהוּדִים, כְּדֵי לְפַקֵּחַ בְּשָׁכִיל הָרַבִּים. וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים, דְּלֹא הַתֵּר אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וְלֹא שָׁבוּת אַחַר בְּשָׁכִיל עִסְקֵי רַבִּים, דֶּרֶךְ הַפְּקוּחַ וְהַהִתְעַסְּקוּת בִּדְבָרִים בְּלֹא מְלָאכָה, דְּאָסוּר בִּצְרָכֵי יָחִיד וְשְׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים]. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן ש"ד סָעִיף ה', וּלְעִיל בְּסִימָן רע"ו סָעִיף ב' בַּהַגָּ"ה: **(כט) וּלְשַׁדֵּךְ הַתִּינוֹק.** צָרִיךְ לוֹמַר (ל) כֵּן נִרְאֶה לִי בְּאוּר דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ו), דְּגַם הוּא מוֹדֶה דְּאִם הִלְוָהוּ בְּסִתְם עַל שָׁנָה אוֹ חֹדֶשׁ וְלֹא הִזְכִּיר אָז לְיוֹם לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַיָּמִים, וְאַחַר כָּךְ בְּעֵת הִתְּשַׁלְּמוּת אֶרֶץ שֶׁשִּׁלַּם לוֹ בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ, דְּשָׂרִי, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לִנְכוֹת לוֹ עֲבוּר הַשַּׁבָּתוֹת שֶׁעָבְרוּ, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּמִתְּחִלָּה הִלְוָהוּ עַל שָׁנָה אוֹ חֹדֶשׁ שָׁלֵם לֹא הָוֵי שָׂכַר שַׁבָּת, וּמַה שֶּׁמְּקַבֵּל מִמֶּנּוּ אַחַר כָּךְ בְּאֶמְצַע, מְחִילָה בְּעָלְמָא הִרְי גַּבֵּיהּ, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתַב הָאלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד), וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם מֵירֵי בְּאֹפֶן שֶׁמְּחַבְּנוֹ [וְכָנָה] יוֹפִי מַה שֶּׁהִשִּׂיג הָאלִיָּה רַבָּה עָלָיו]. וְתַדַּע, דְּהָא קַאי עַל דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּמֵירֵי גַּם כֵּן בְּהִתְנָה: **ה** (לא) אֲחֲרוֹנִים: **(לא) מִשְׁבְּצוֹת זָהָב** (סק"י) בְּשֵׁם הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תקפ"ה (ד"ה ולא):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) כֵּן נִרְאֶה לִי בְּאוּר דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ו), דְּגַם הוּא מוֹדֶה דְּאִם הִלְוָהוּ בְּסִתְם עַל שָׁנָה אוֹ חֹדֶשׁ וְלֹא הִזְכִּיר אָז לְיוֹם לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַיָּמִים, וְאַחַר כָּךְ בְּעֵת הִתְּשַׁלְּמוּת אֶרֶץ שֶׁשִּׁלַּם לוֹ בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ, דְּשָׂרִי, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לִנְכוֹת לוֹ עֲבוּר הַשַּׁבָּתוֹת שֶׁעָבְרוּ, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּמִתְּחִלָּה הִלְוָהוּ עַל שָׁנָה אוֹ חֹדֶשׁ שָׁלֵם לֹא הָוֵי שָׂכַר שַׁבָּת, וּמַה שֶּׁמְּקַבֵּל מִמֶּנּוּ אַחַר כָּךְ בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ, מְחִילָה בְּעָלְמָא הִרְי גַּבֵּיהּ, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתַב הָאלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד), וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם מֵירֵי בְּאֹפֶן שֶׁמְּחַבְּנוֹ [וְכָנָה] יוֹפִי מַה שֶּׁהִשִּׂיג הָאלִיָּה רַבָּה עָלָיו]. וְתַדַּע, דְּהָא קַאי עַל דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּמֵירֵי גַּם כֵּן בְּהִתְנָה: **ה** (לא) אֲחֲרוֹנִים: **(לא) מִשְׁבְּצוֹת זָהָב** (סק"י) בְּשֵׁם הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תקפ"ה (ד"ה ולא):

(ל) מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ט): **(לא) בְּאֵר הַיטֵב** (סק"ה) בְּשֵׁם בֵּ"ח (ס"ג), וְכֵן הֵעִיד בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (שו"ת מהר"י ברונא סי' קיד), וְכֵן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א מֻשְׁמָע שְׁמַצְדֵּד גַּם כֵּן הָכִי: **(לב) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה** (סק"ה): **(לג) אֵלִיָּה רַבָּה** (ס"ק טו) בְּשֵׁם [שִׁיּוּרֵי] כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י ס"ג): **ו (לד) מָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק יא) **וְחַיֵּי אָדָם** (ח"ב כלל סא ס"ב) **וְהַגְּרָ"ז** (ס"ר): **(לה) שָׁהִפ"ז** (סק"כ) דַּעְתּוֹ מִדִּינָא לְהַחְמִיר בָּזֶה, וְיֵשׁ אַחֲרוֹנִים סוֹבְרִין כְּמוֹתוֹ, וְעַל כָּל פָּנִים לְכַתְּחִלָּה בְּנוֹדְאִי נָכוֹן לְיַזְהֵר בָּזֶה, **וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד לְכֹלֵי עָלְמָא בְּכָל גַּוְנֵי מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי,** וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן של"ט (ס"ד) [מִשְׁבְּצוֹת זָהָב]: **(לו)** כֵּן מֻשְׁמָע בְּטַ"ז (שם): **(לז)** פְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (שם): **(לח)** גְּמָרָא (קג.): **(לט)** כֵּן מֻשְׁמָע (שם):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) וּבשו"ע הרב (ס"ט) כתב דהוי שכיר יום. **ב)** אבל בשו"ע הרב (ס"ט) סובר שאף באופן זה יכול לחזור בו בכל יום, ואסור ליטול שכר השבתות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לַאֲרֻס, * וּלְלַמְּדוֹ סֵפֶר (ל) אוֹ אֻמָּנוּת, * פוְרָדְקָא לְדַבֵּר אִם רוֹצֶה לְהִשְׁתַּכֵּר, (לא) אֲבָל לְשָׂכְרוֹ וּלְהַזְכִּיר לוֹ סָכוּם מָעוֹת אָסוּר. הַגָּה: יֵשׁ אוֹמְרִים דִּבְמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לִתֵּן לַקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה מִי שֶׁבֵּרַךְ, וְנוֹדֵר לְצָדָקָה אוֹ לַחַזָּן, דְּאָסוּר בְּשַׁבָּת לִפְסֹק (לב) כַּמָּה יִתֵּן (אור זרוע ס"ע ס' נ), וְהַמִּנְהָג לְהָקֵל, דְּהָא מֻתָּר (לג) לִפְסֹק (מ) צְדָקָה: ז * [ו]צְמֶתֶר (ט) לְמַדֵּד בְּשַׁבָּת (לד) מְדִידָה שֶׁל מְצָוָה, (לה) כְּגוֹן לְמַדֵּד אִם יֵשׁ בַּמָּקוֹם אַרְבָּעִים סְאָה. וְלִמְדֹּד אֵזוֹר מִי שֶׁהוּא חוֹלֶה וְלִלְחֹשׁ עָלָיו כְּמוֹ שֶׁנּוֹהֲגִים הַנָּשִׁים מֻתָּר, ר'דְּהָנֵי מְדִידָה (לו) שֶׁל מְצָוָה: ח [*] (לז) הָרְהוּר בַּעֲסָקָיו מֻתָּר,

פ טור בְּשֵׁם הָרַ"מ מָרוֹטֶנְבּוּרְג (תשב"ץ קטן סי' נח) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. צ טור בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (ח"א סי' רכ) וּמָהֲרַ"ם מָרוֹטֶנְבּוּרְג (ד"פ סי' חקיב). ק שם בְּשֵׁם מָהֲרַ"ם. ר שם בְּזִמְרָא (קנ).

בְּאֵר הֵיטֵב

משום יְדַבֵּר דָּבָר, וְזֶה הַהֶתֵּר לִדְבַר מִצְוָה אוֹ לְצֹרֶךְ רַבִּים, מִגִּיד מִשְׁנֶה (פכ"ד ה"ח), וְעַיֵּן סִימָן של"ט סָעִיף ד'. וּמֻתָּר לַחְשֹׁב מַה שֶּׁצָּרִיךְ לִסְעֻדַּת מִצְוָה, ש"ס כְּתֻבּוֹת דף ה' (ע"א): (מ) צְדָקָה. כָּתַב הַשַּׁ"ז (סק"ב) אִם בָּא לוֹ בְּלִבּוֹ בְּיוֹם שַׁבָּת לְהַקְדִּישׁ סֵפֶר תּוֹרָה וְלֹא קֹדֶם לָכֵן, לֹא יַקְדִּישֶׁנּוּ בְּשַׁבָּת. וְכֵן אָסוּר לְהָבִיא חֵפֶץ הַכְּנֻסָת לְהַקְדִּישׁוֹ אִם לֹא חָשַׁב עָלָיו קֹדֶם לָכֵן, אֶלָּא יְיַחֲדֶנּוּ בְּבֵית וְיַקְדִּישֶׁנּוּ בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ, וְאִם כֵּן כְּבָר יָצְאָה לִרְשׁוּת גַּבּוֹהּ, אֶלָּא שֶׁמְּפֹרָסָם זֶה בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם. וְהַיְד אַהֲרֹן (הגב"י) כָּתַב, וְלִי נִרְאָה דַּאֲפִלּוּ הִקְדִּישׁוֹ בְּלִבּוֹ בְּחֹל אָסוּר לְהַקְדִּישׁוֹ בְּשַׁבָּת, דִּדְבָרִים שֶׁבַּלֵּב אֵינָן דְּבָרִים וְלֹא יָצָא לִרְשׁוּת גַּבּוֹהּ, עַיֵּן שָׁם. וּמִכֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יא) כָּתַב, וְיֵשׁ לְכָל יִשְׂרָאֵל חֵלֶק בֵּינֵיהוּ, וְיֵשׁ שֶׁהוּא מַרְשׁוּתוֹ דְּיֵשׁ לְהַמַּקְדִּישׁ חֵלֶק גַּם כֵּן בּוֹ, לְפִי זֶה מֻתָּר לְהַקְדִּישׁ סֵפֶר תּוֹרָה בְּיוֹם שַׁבָּת, דְּאֵין אִסּוּר לְהוֹצִיא מִרְשׁוּת לִרְשׁוּת, עַיֵּן שָׁם. כָּתַב רַשַׁ"ל (ש"ש) פֶּרֶק ח' דְּבֵיצָה (ס' ח), הַלְּכָתָא מִצְוָת מִי שֶׁיִּתֵּן יוֹתֵר הוּא יִזְכֶּה בָּהּ דְּמֵי טְפֵי לְמַקָּח וּמִמָּכָר, וְהַמַּחְזִיר בְּעִינֵי כְּמוֹ שֶׁהוֹצִיא מִפִּיו לִתֵּן נוֹתֵן לִצְדָקָה אֲפִלּוּ קָנָה חֲבֵרוֹ הַמְצָוָה, אִם כֵּן הָנֵי רַק כְּקִצְיַצַת דְּמִים לְצֹרֶךְ מִצְוָה, וְכָל יִרְא שָׁמַיִם יִזָּהֵר בָּזֶה. וְכֵן אָסוּר לִקְנוֹת מְקוֹמוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת וְאַתְרוֹגִים מִן הֶקְהָל אַחַר גְּמַר מִצְוָתָן, וְכֵן לִקְנוֹת שׁוֹפָר בְּיוֹם טוֹב אָסוּר. וְעַיֵּן סִימָן תקפ"ו סָעִיף כ"א. וְעַיֵּן חֻשַּׁן מִשְׁפָּט סִימָן ע"ג (ס"ז) אִם נִשְׁבַּע לִפְרֹעַ בְּדִ' בְּנִיסָן וְאֵרַע בְּשַׁבָּת מַה יַּעֲשֶׂה, וּמִכֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טז) כָּתַב נִרְאֶה לִי דְּאִם יֵשׁ לוֹ מְעוֹת יִתְּנֵנָּה לוֹ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם אֵין לוֹ מְעוֹת יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְשׁוּחַ, דְּהֵיְינוּ שֶׁיֹּאמַר זֶה הַכְּלִי שָׁוֶה כְּמוֹ זֶה, וּלְמָחֳרַת יְשׁוּמוּ אוֹתָהּ עַיֵּן שָׁם: ז (מ) לְמַדֵּד.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ח [בשו"ע] הָרְהוּר בַּעֲסָקָיו כו'. עַיֵּן שְׁאֵילַת יַעַב"ץ (ח"א) סִימָן קס"ב שֶׁהָרְהוּר מִתּוֹךְ הַכְּתָב אָסוּר, וְכֵן קְרִיאַת גְּאוֹנֵינוּ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יְדִיעָה מִפֹּשֶׁא וּמַתָּן, וְכֵן לְלֶכֶת בִּמְקוֹם הַנְּהוּגוֹת לְמִלְאוֹת יָדוֹ בְּחָכְמַת הָרְפוּאָה אָסוּר בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הַגּוֹלָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ל) אוֹ אֻמָּנוּת. דְּהוּא נַמִּי עוֹסֵק בְּמִצְוָה, דְּאִם אֵין לוֹ אֻמָּנוּת עוֹסֵק בְּגָזֵל: (לא) אֲבָל לְשָׂכְרוֹ וְכוּ'. כַּנַּ"ל (ו) בְּסָעִיף ג' בַּהַגָּ"ה, כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹסְרִים שָׁם: (לב) כַּמָּה יִתֵּן. אֶלָּא יֹאמַר סְתָם אֲמַר לְבַעֲבוּרִי מִי שֶׁבֵּרַךְ: (לג) לִפְסֹק צְדָקָה. וַאֲפִלּוּ הַחַזָּן עָשִׁיר, כֵּיוָן שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ זֶה כְּדֵי שֶׁיִּתְפַּלֵּל לִפְנֵי הָעַמּוּד, הֲרֵי צָרִךְ מִצְוָה. א)וּבְעִנְיַן הַכְרָזַת מִצְוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יֵשׁ אוֹסְרִין, וְיֵשׁ מַתִּירִין דְּלֹא שַׁיָּךְ מָקוֹם וּמִמְכָּר אֶלָּא בְּחֻפָּץ הַנִּקְנֶה, וּבְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ הֶתֵּר אֵין לְמַחוֹת בְּיָדָן. וְקִנְיַת מְקוֹמוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן קִנְיַת אֶתְרוֹגִים מִן הַקָּהָל אַחַר גְּמַר מִצְוָתָן שָׁקוֹנִים אוֹתָם לְאַכְלָה אוֹ לְהָרִיחַ, לְכְלִי עָלְמָא אָסוּר. ב)וְכֵן לִקְנוֹת שׁוֹפָר אוֹ אֶתְרוֹג בְּיוֹם טוֹב מִן הַמּוֹכֵר אֶתְרוֹגִים אָסוּר [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן שכ"ג סָעִיף ד'. וְהַנּוֹתֵן מָקוֹם וּמִמְכָּר אֶחָד בְּפֶה וְאֶחָד בְּמַסְרֵה אָסוּר, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יָבֹא לִכְתִיבָה. וְגַם אָסוּר לִתֵּן מַתָּנָה לַחֲבֵרוֹ, דְּדָמֵי לְמָקוֹם וּמִמְכָּר שֶׁהֲרֵי יוֹצֵא מֵרְשׁוּתוֹ, ג)אֶלָּא דִּבְמַתָּנָה מֻתָּר כְּשֶׁהוּא לְצָרְכָּהּ שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שכ"ג סָעִיף ז', וְכֵן לְצָרְכָּהּ מִצְוָה. וְכֵן אָסוּר לִתֵּן מַשְׁכּוֹן לַחֲבֵרוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא לְצָרְכָּהּ מִצְוָה אוֹ לְצָרְכָּהּ שַׁבָּת [מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים]. וְכָתַב עוֹד דְּלִפְי זֶה מַה שֶּׁנָּהֲגוּ לִתֵּן כֵּלִים בְּמַתָּנָה לְחָתָן הַדּוֹרֵשׁ, אֵינוּ נָכוֹן, ד)מִיהוּ מַה שֶּׁמַּחְזִיקִין קְצָת לִתֵּן לוֹ דְּמִים אֶפְשָׁר דְּשָׁרֵי, כֵּיוָן דִּבְיָדוֹ לַחֲזֹר, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יט): ז (לד) מְדִידָה שֶׁל מְצָוָה. וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הֻתַּר שְׁבוּת אֶלָּא בְּמָקוֹם מִצְוָה, וְכָאן שֶׁכָּתְבוּ לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן כ"ח, (לה) שֶׁאֲנִי מְדִידָה דְּלֹא הָוֵי אִסּוּר כָּל כָּךְ אֶלָּא מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּעֵבֵד דְּחֹל, וּלְהָכֵי שָׁרֵי בְּמָקוֹם מִצְוָה: (לה) כְּגוֹן לְמַדֵּד וְכוּ'. וְהוּא הַדִּין (נ) דְּמֻתָּר לִמְדֹּד חוֹר שֶׁיֵּשׁ בְּכֹתֶל הַמַּפְסִיק, אִם יֵשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח לְהָבִיא הַשָּׁמְאָה מֵהַחֹר שֶׁהַמַּת בּוֹ לְחָדֵר הַסָּמוּךְ לוֹ, וְאַף עַל גַּב שֶׁיְּכוֹלִין הַכֹּהֲנִים לָצֵאת מִמֶּנּוּ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁמּוּדָד שֶׁעוֹרֵי תּוֹרָה לֹא מִחֲזֵי כְּעֵבֵד דְּחֹל. וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לִמְדֹּד כְּדֵי לְשַׁעֵר שִׁעוּר שֶׁשִּׁים לְבַטֵּל אֲיָרָה אִסּוּר, דְּכֵיוָן דְּהוּא לְהִתְלַמֵּד עַל דְּבַר הוֹרָאָה לֹא הָוֵי כְּעֵבֵד דְּחֹל [פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק טז)]: (לו) שֶׁל מְצָוָה. דִּמְדִידָה רְפוּאָה הִיא, וּרְפוּאַת הַגּוּף מִצְוָה הִיא. וּגְזֵרַת שְׁחִיקַת סַמָּנִין לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה, אֶלָּא בִּרְפוּאָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מַמָּשׁ כְּגוֹן מַשְׁקֶה אוֹ אֹכֶל [אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק כא)]: ח (לז) הָרְהוּר בַּעֲסָקָיו מֻתָּר. דִּכְתִיב (ישעיה נח יג) 'וְדַבֵּר דָּבָר'

סְתָמָא אַף בְּלִי הַזְכָּרַת סְכוּם אָסוּר, וּמְסוּף הַדִּבּוּר מֻשְׁמָע לְהַקֵּף דְּדַוְקָא בְּהַזְכָּרַת סְכוּם אָסוּר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א שֶׁצִּיֵּן עַל זֶה בְּנִ"ל בְּסָעִיף ג' בְּהַגָּ"ה, וְכֵן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וחפצי) תָּלֵי זֶה בְּהַנַּ"ל, מֻשְׁמָע לְכָאוֹרָה גַּם כֵּן דְּדַוְקָא בְּהַזְכָּרַת סְכוּם אָסוּר, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

ז * מֻתָּר לִמְדֹּד וְכוּ'. עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) מַה שֶּׁכָּתַב לְעִנְיַן אִם אֶחָד נִשְׁבַּע לְשַׁלֵּם בְּיוֹם פְּלוֹנִי וְאֵרַע בְּשַׁבָּת, וְהִתְפַּקְּחוּ לְקַמָּן בְּסִימָן ש"ז סָעִיף י"א עַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ל) הַגְּרַ"א: ז (לב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז): (לג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) בשו"ע הרב (סט"ז) כתב: מה שנוהגין להכריז מצות בבית הכנסת מי שיתן יותר הוא יזכה בהן, היה ראוי לאסור משום מקח וממכר שהוא שבות גמור ולא הותר לדבר מצוה, אלא שאפשר ליישב המנהג בדוחק וכו', והנכון כמו שנוהגין מקצת אנשי מעשה שכל מה שהוציא בפיו ליתן נותן לצדקה אפילו קנה חבירו המצוה שאז אינו דומה כלל למקח וממכר אלא לפסיקת צדקה, ובדרך זה מותר אפילו לקנות מקומות בבית הכנסת ובתים מהצדקה, וכל ירא שמים יזהר בזה. **ב)** בשו"ע הרב (סי"ז) כתב: אבל בזמן מצותן שאין קונים אותם [מן הקהל] אלא לצאת בהם ידי חובתן ולהחזירם, הרי דינם כהכרזת המצות שנהגו להקל, שאינו קונה גוף האתרוג אלא מצותו בלבד, ואפילו ביום ראשון של חג שצריך לקנות גופו של אתרוג, מכל מקום כיון שקונה אותו על מנת להחזירו נמצא שאינו קונה אותו אלא מצותו בלבד. אבל אסור לקנות לגמרי את האתרוג או השופר ביו"ט אפילו אם אי אפשר לו לקיים המצוה בענין אחר שאין דוחין שבות גמור מפני מצות עשה. **ג)** בשו"ע הרב (סט"ו) כתב: שאסור ליתן שום דבר במתנה לחבירו בשבת ויו"ט אלא מיני מאכל ומשקה שלצורך היום [ובהמשך דבריו משמע שאף לצורך מצוה אסור]. **ד)** ובשו"ע הרב (סט"ו) כתב שלא יפה הם עושים. **ה)** וזה לשון שו"ע הרב (ס"ק): אבל אסור לשכור המלמד (בשבת ואפילו) להזכיר לו סכום מעות (אסור) שזהו שבות גמור. **ו)** בשו"ע הרב (ס"ט) הוסיף: אף לדבר הרשות אין איסור למדוד אלא כשמתכוין למדוד לאיזה צורך, אבל אם מודד שלא לצורך כלל אלא כמתעסק בעלמא, מותר.

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah